

[illegible]

12 նիսան 1873

ՊԱՐԼԱՄԵՆ

... Խմբագիր:

26րդ պատուական լրագրին 2162 թվով ՎԱՀԱՆ անուն ստորագրող...

Բարեպաշտ սիրտով մի վրդովեք, քու առաջագործ Հայ լեզուի դասա...

Արդ եթե Վաղճի մոտք պարտք կա...

Իսկ եթե չհաշտառն առնի բանիդ...

Եթե այս ևս ընել չուզես, գնա՛ ազգային...

Իսկ եթե ինձի հաշտառում չափ հաշտեք...

1873 ապրիլ 13 Իսկիևտար Սեյմիկ

Ս. Խոչ վարժարան

Ս. Հ. Մ. Ֆելեկան

ՏԱԽԻԼԻՑԵ

Սիւնիէ գանալը միւթահիւտի Մ. Լըսէրա ճէնապլերի, տիւնքի կիւն, խա...

—Ինչնէրէրտէ քէօրիւ պաշտոնա վարուող...

—Իսկապէս նափա գումարանաւարընտան Մ. Ուայթըն...

—Լէվընթ Թոյմա զազթաւը, Լէվընթ Հերըտըն...

եկնին կէլէճէք յուլիս ֆայիզլերին թէ...

—Ղալաթի պորտադրութեան դոնա...

—Վիէննա էքսքուրսիոնուհա, Տէրիսապետէն...

—Երանան վարձու գումարանաւարըն միւթազէնէ...

—Թահթագալէտէ ախլ ու կերթիթ օլունան...

—Ինչնէլէզ գաղաթը հուտուտու տախիլնա...

—Տըրումա ճիւղարարնտա պիր թա...

—Ինչնէրէրտէ քէօրիւ պաշտոնա վարուող...

—Սու եօճու Հիւսնինին, Պալաթ...

—Ինչնէրէրտէ քէօրիւ պաշտոնա վարուող...

—Լէվընթ Թոյմա զազթաւը, Լէվընթ Հերըտըն...

բաշտա նազլ օլունմուշար տըր:

—Ազաթի նազըրը Խոյրիւր բաշա հազընթիւր...

—Միւսայիլէյի գապուլ իթմէք իւլին...

—Իզմիրտէն, Խալիֆաթի ապրիլ 19 թա...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

պիր խանէտէն պիր սիւհաճ տիւմալին...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

—Սուտըն մուլապիթիլին, մահը հալին 16...

սուր իւզըն ետքընաճաճ օլտուղուն-
տան, 20 տառաճ պարընաճաճ 30 տառաճ
տալիքնէն թագաճ օլտուղունաճ, վէ
պէօյնէն մէջքիւր էպնիէնէն, ինճապ
իթտիկի հալտէ, 620 նէֆէր խաւթա
պարընապիւնէն տիր:

Մէջքիւր էպնիէնէն ինչապընա
լ զըմ օլտն շէպէրն քեաֆֆէսի տէ
հաղըր օլտապ, զտնն իտէրիմ պուկիւն
տալիք մա գալէյնէն ինճա օլտուղունաճ
ալըր: Սէօյնէնէն նէզարէն, մէջ-
քիւր էպնիէնէն նէզարէն իննէնէն, ինճա
տէ իթմիլ օլտն Մ. Կորքիէնէն նա մ
զաթ միւմքին մէրթէպէ աղ վաղըր-
տա խիթամբէգիր իթմէրէկի վաթ իյ-
լէմիլ տիր:

Շաքիր պէյ պուկիւն, իսթան-
պուլ ապիթ իթմէր իւզըն, պուրա-
տան հարէքէթ իլէմիլ տիր: Բէֆօրմ
նամ զաղէթանն պէնաճաճ նէզարէն,
Սիւրէյնա բաշա հաղըրէթէրի, կիճէ-
լէրի, թէպտիլ գընապէթէրի, մանէ-
թիւնէն պիր գաշ քիլի պուրնտուղու
հալտէ շէֆիրն սօքապարընտա կէզ-
մէյնէն իսթիլ: Սիւրէյնէն հաղըրէթ-
լէրի, իսթիլէր մարիթէթիլ ինճա
օլտուղունաճ պաղըր մանօլրապարտա
հաղըր պուրնտաճ իլին, տիւնքի կիւն
Սիւրէյնէն նամ ֆըրգաթիւնէն րա-
քիւլ օլտուղուն տիր: Մէջքիւր ֆըրգա-
թիւն իսթիլէնէն ալըրտըրնտա, միւ-
շարիլէն հաղըրէթէրի 19 բարէ թօր
էնտալթըյա սէլամիլմէր տիր:

ԻԼԱՆ

Պէյօլտուղուն Սիւր ճամիլիւնէն վա-
գըր Բուսիլըն Սիւր Կոստանդին քիլի-
սէսի էօնիւնտէն թաշըր իլինէն շա-
գաճաճ Եօլ իւզըրնտէն, պիր իքի
հաթիլն էվէլ պիրնին իսթիլնտէն,
իսթիլն էնչիլ քեաղըր զալըր վէ
էլ Եաղըր օլտուղուն հալտէ պիր տէֆ-
թէր զալըր օլտուղուն օլտուղունաճ, մէջ-
քիւր տէֆթէրի հէր քիմ քի պուրնտա
իսթ, մաթպալմէր կէթիլիւլ լաթըր-
լը պիր պաղըր լաթաճ իլին իլանը
քէյֆիլէնէն իսթիլտուր օլտուղուն:

ՍՈՆ ՀԱՎԱՍՏԱԼԵՐ

ՅԻՄԱՆՈՒ

Բարիս, 25 ապրիլ

Ինթիլիսապա ալթիլիւլ Եօլ, վէ իս-
թանտաճաճ տընն ֆէնա հալտաթիւ-
լէր սէպէպիլնտէն պօրապա ֆօնտալար
տուրիւն:

ԻՆԿԻԼԻԹԻՐԱՆ

Լոնտոն 25 ապրիլ

Դամարատա վաղըր օլտն պիր սիւալ
իւզըրնէն, Մ. Կըլտըրնէն, հիւքիւ-
մէթիլն, իսթանտաճաճ տն տէֆիւլ-
տիլն իլին իլանը Եօլ իսթիլնտէն,
ֆաղաթ, գարիլիլէր իլին ինտնէ
տէվիլիլմէթիլն միւսապա իտէն գա-
նունա տօգունմաճաղըն պիլտիւր-
միլ տիր:

Սիլիէ, Եօլի Եօլի Լոնտոն Եօլաֆ-
լար, իրան շաճ հաղըրէթէրի կէլտի-
լինտէ ինճա իթմէր իւզըն, շէլիւր
հաղըրը կէօրմէքտէ տիրէր:

ԱՎԱՐԻՍ-ՄԱՃԱՐ

Վիլնէն 25 ապրիլ

Ումումէն Եօլի գաճ օլտուղուն քի
Մ. իսթիլիլն մէմուրիլէր քեաթիլէն
պաշա չըգըր տըր տէյի: Մ. Գիւհն,
ումուրն հաղըրէն նաղըր նապ օ-
լտուղուն:

ԹԻԻՃԱՐԻՑԻ

Լիվերպուլ 24 ապրիլ

Միտիլիլ Եօլի Օրլանտա բամուղու,
Բէնա 9 3/4
Տօրապ Եյի ճիւն 6 1/4
Պուկիւր սաթը 12,000 պաշա
Բիւսպա գալիլ

Լոնտոն 24 ապրիլ	
Աֆիօնի կիւնիւր ֆիւնաթը	20 21
Թիֆթիլ	25 00
Չաթ իրէյի	26
Ճէհրի կիւնիւր ֆիւնաթ լիւրա	7 10

ՍԱՐԱՅԻՑԻ

(Սժան ժան Բանդա)

Բարիս 25 ապրիլ	
Եօլապ իսթիլ	54 95
1885 իսթիլգաղը	582 80
1889 իսթիլգաղը	525 75
Բուսիլի տէմիլ Եօլ սէհիլմէրի	175 75
» » Եօլի	186 75
Իսթիլապ ֆօնտալար	65 20
Ֆրանսիացի ֆօնտալար	5 0/0 55 77
» » »	5 0/0 80 97
Բիւսպա տուրիւն	

Լոնտոն 25 ապրիլ	
Եօլապ իսթիլ	54 1/8
1885 իսթիլգաղը	75 1/8
1889 իսթիլգաղը	62 15/16
1872 իսթիլգաղը	91 1/4
Բիւսպա աղըր	

ՊԱԼԱՅԱՆ ԲԻՍԱՍԱՐ

Եօլ Բուսիլ 12 ապրիլ տընաճ գաթ	59-28
» 14 » սապաճ աղըր	60-04
» » սապաճ 8	89-35
Բիւր 14-15 բարապ	
Իսթիլգաղը 1885	578-
» 1885	568-
» 1889	510-
» 1872	95-1/2
Սիւրէյնէն Եօլի Վալիսիլարը	13-00
Ֆրէտի	13-14
Շըմէնտըր սէհիլմէրի Եօլի	175-1/4
» Եօլի	21-1/4
Բարապա հիւսիլէրի	19 00
Սիւրէյնէն Պսթիլ Բիւր	11-25
Սիւրէյնէն պաղըրապ ապիլիլարը	3-55
Վէրիսի գալմալնտա	4 25
Սիւրէյնէն Օթման	6-28
Ագաճ ֆալիլ	11 12 0/0

ԱԳՃԵԼԵՐԻՆ ԲԻՍԱՍԱՐ 14 ԱՊՐԻԼ

Ինկիլիլ լիւրապ	110-00
Ֆրանսիացի ալթիլնտ	87-12
Բուսիլ	89-15
Գրմիլիլ ալթիլնտ	81-11
Պէկապ մէթիլիլ ֆարգը	1-25
Մէթիլիլ ֆարգը	5-
Պէկապ	119-2/4
Կէլէնէն գաթիւն սթոլթալ	0/0 2 3/4

(Ն ԵՎ Ի Յ Ե)

ԱՄԵՐԻԿԱՍԱ

ՏԵՃԵԹԻԼՈՒ ՊԻՐ ԳԱՎԱՐԱ

Խալիլ վաղըրտան պէրու, Լուի-
գիանտ Եօլիլիլ հիւքիւմէթ մէմուրի-
նի միւսընտա տէվամ իլէմիլ օլտն
մուարապա, պու քէրէ բաթլապ վի-
րիւլ, պէնաղըր իլէ սիւալար պէյ-
նիւնտէ տէհէթիլ պիր գալմալնտ մու-
ճիպ օլտուղուն տիր: Խալիլ ուղղունտուղ-
լուգլար բօթ գալմալնտան նէշէթ
իթմիլ տիր: շէօյն քի, ճիւմհուրիլէթ
թարաֆտարը, պիր թագըմ սիւալ-
լը սիւալարըն մուսիլնէթ իլէ, սէր-
պէսթ Եօլիլ սահիլիլ օլտն ճիւմհու-
րիլէթ թարաֆտարանը բօթլարըն-
տան թարա իտէրիլ իտէ տէ, պու-
լար, բիւր սիւալ 150 նէֆէր պէնաղ-
լարը քէնտիլէր մուալիլն ալարապ,
բօթլարըն Եօլիլն էլէ կէլիլմէթ Եօլ-
իլն ճէմ օլտուղուն: Տէօրիլ Եօլիլ նէֆէր
սիւալ, պէլիլիլ գօնաղըն պէրէ-
մէքտէ իտիլէր: պուրնտար, բամուգ
պալապարը իլէ պիր մէթէրիս Եօլիլ,
իլի կիւն մէթըրընը մուսաֆաղա ի-
տէրէր, ֆաղաթ, սօնրատան պէնաղ-
լար, ճիւմհուրիլ քէնտիլէր Եօլիլ
մա կէլիլիլ իլէ պիրիլքտէ, մէջքիւր
մէթէրիս իւզըրնէն հիւքում պիրէ
անը գալմալ իտէրէր: սիւալար, գա-

բուլարը մէթէրիլիլ Եօլիլ, իսթիլն
իլէրիլիլն շէֆիլիլիլ վէ պիրապ վա-
գըթ սօնրա պիր Ելիլ կէօնտէրիլէր,
ֆաղաթ, պէնաղլարտան պիր գաշ
քիլի, մէրգում Ելիլիլ գալմալնտա
կիլիլիլիլիլ սըրատա, սիւալար պէ-
նաղլար իւզըրնէն աթէլ իտէրէր վէ
պուրնտան իւզըրնէն, պէնաղլար տալի
սիւալարըն սըրընմը օլտուղլարը իս-
նէյի աթէլէ վիրիլ, գալմալ իսթիլ-
նէն սիւալար իւզըրնէն աթէլ իտէր-
լէր:

Թէլիլ օլտն սիւալարըն մըգտարը
հաղըրտա վիրիլիլն մալիլմաթլար,
պիրիլիլիլիլիլ ֆարգը տըրալ:
քիմի, 200 սիւալ Եօլիլ տըր տէր,
վէ քիմի տէ, 80-100 գաթապ սիւալ
էօլիլիլիլիլիլ, տիլիլիլիլ տէ, օր-
մանլարա թարա իտիլիլիլ տիր տէր:
—Ֆրանսիացի գըրալլը թարաֆ-
տարը իլէ Եօլիլ Եօլիլ ճիւմհուրիլիլ
պէլիլիլիլիլիլ զըրտիլիլիլ, պու արա-
լըր քէնտիլ իտէթ իլէպիլիլիլնէն,
Մ. Թիլիլ, միլիլ մէթիլիլիլ, բա-
գալիլ թարա իլիլիլիլ սօնրա, միւթէ-
տիլիլիլ վէ միւսիլիլիլ պիր պէնալ-
նամէ նէշիլ իտէլէր իսթիլ:

—Բարիս Եօլիլ սալաթ իլէ ա-
մէլիլիլ, Վիլիլն Եօլիլիլիլիլիլիլ
վաղ օլտուղուն տարը սոնտիլիլ թէմա-
շա վէ թէպալիլ իթմէր իւզըն, Վիլիլ-
նտա մէպուրիլ իրալիլ իլին, պիր
ճէմիլիլ թէլիլիլ իտիլ, Եօլիլ պիր
ֆըրանգ ճէմ իթմիլիլ տիր, իլ պու
մէպաղըն, թարաֆ ճիւմիլիլիլիլ
վիրիլիլիլ, մուգաթաթիլ միլիլիլ մէթ-
իլիլիլ թէլիլիլ օլտուղուն իսթ տէ,
մէթիլիլ մէթըրիլ պուրնտ, ինթէրնա-
սիւալ ճէմիլիլիլ ֆէսաթիլիլիլ պիր
իւալնէ օլտուղունտան պալալէ, գա-
պուլ իթմէրիլ իտիլ:

—Ճաթիլ Ելիլիլիլ թարաֆընտան,
Լոնտոնա պիր իսթիլ նէշիլ օլտուղուն,
պու իսթիլ, ինկիլիլիլ Եօլիլ պալիլիլ
գալիլիլիլիլիլ, ճաթիլ տէվիլիլիլ
լաթմէթիլիլ իլիլիլիլ իտէն օլտուղուն
հալտէ, իւլ սէնէ միւսաթիլ իլին, սէ-
նէվիլ պիր իլիլ գաթապ մաշ իլէ գա-
պուլ օլտուղուն, ճաթիլ պալիլիլ
մէթիլիլիլ մուալ իլ թարաֆընտան օլտ-
նաղըր, վէ ֆաղաթ բօթիլիլիլ
վէ մէթիլիլիլ իլիլիլ տալ միւսա-
լիլիլ իթմէրիլիլ, վէ պաշա իլիլիլ-
տէ տալիլ պուրնտալարը լաղըմ
կէլէլիլ պէնալ գըրնմը տըր:

—Իսթիլիլ օլտուղուն թարաֆընտան,
մէ ալմը օլտուղուն թարաֆընտան, պու
տէֆա, գօնթ ճաթիլ նամ զաթ մարի-
ֆէթիլ իլէ թապ օլտուղուն պիրիլիլ
ճիւլիլ նէշիլ օլտուղուն տիր:

Մէջքիւր թարաֆընտան, միւթէ-
վէֆալիլ միւշարիլիլիլ պէնալնա կէ-
րէ, 1870 սէնէսիլ յուրիլիլ ալթըրն-
տա, Ֆրանսիացի ճաթիլիլ նա-
ղըր մարէլալ լը Պէօֆ, Ֆրանսիացի,
588 պիր սաաթիլիլ մէվնտէթիլ պու-
լունտուղուն իլիլիլ իթմիլ օլտու-
ղուն հալտէ, 220 պիր նէֆէր տըրէր
մէվնտա պուրնտուղուն թէպիլիլիլ
իթմիլ, վէ տիւլմէնիլ սաաթիլիլ մէվ-
նտէթիլ, 300 պիր նէֆէր պալիլ օլ-
տուղուն իլիլիլ իլիլիլ օլտուղուն
հալտէ, 900 պիր նէֆէր զուհուր իթ-
միլ օլտուղուն տալալմը տըր:

—Գաթիլիլիլիլ գաթիլիլ թէս-
միլիլ օլտուղուն րուհանիլ մէնտալարան
գըրգ պէշ քիլիլ օլտուղուն, պուրնտըն 27
սիլիլիլ սիլիլիլիլ, Ելիլիլիլ միւթէթա-
վուլ, վէ պուրնտուղուն պաշապ, պիւ-
լիլիլ տիւլնտա 975 նէֆէր գաթիլ
լիլ քիւրապուրը վար իսթիլ:

—Ինկիլիլիլ տէվիլիլիլիլ հիւքիւ-
թալիլիլ պուրնտան Ալթիլիլիլիլ-
տա ալնամ պէպէմէր թիւալիլիլիլ,
ֆէվգէլապէ թէրապը իտիլ, պու
կիւնքիլիլ, օրտա 40 միլիլիլ ընս
աղնամ մէվնտա պուրնտուղուն վէ օ-
րտա պուրնտան պէտէվիլիլիլ սա-
թը նաղալիլ, Ելիլիլիլ մի թէմ տալի-
նէ, պիր միլիլ 880 պիր նուֆուս գա-
տալ օլտուղուն, պուրնտըն իլիլիլիլ
ճընտան քէր գիւտալ տըրալ պուրն-
տալ, Ելիլիլ, սաաթ իլէ մուսաֆա-
ղա օլտուղուն, Լուրպալա իրալ օ-
լտուղունտա իտիլիլ, զաղէթալարտա
օգունմուլ տուր:

—Ալթիլիլիլիլիլ 16 վէ 17 թա-
րիլիլիլ իլէ Պարալիլիլիլ տըրնալ
մէթիլիլիլիլ պէնալնա նէզարէն,
աալարըն սէրիլիլիլիլիլ թըրիլիլ-
թանիլ վէ նաղալ, պիր քիլիլիլ պա-
շալ կէլիլիլ օլտուղուն հալտէ, թա-
մարիլիլ տը լիլիլիլ շէֆիլիլ տուրնուլ
իլէ, պէշ պիր տուր թէթիլիլ իթմէր
շարթ իլէ սալ իլիլիլ քիլիլ շէֆիլիլ
հիւքիւմէթ մէմուրալըն քէֆիլ մա-
գալմէնտա թիւիլիլ կէթիլիլիլիլ:
Գալիլիլիլ, Պարալիլիլ վէ թարաֆըն-
տալիլիլ օլտն տէմիլ Եօլիլիլ քէս,
միլիլիլ վէ պիր տըրալ գաթալըն,
թարաֆտալիլիլիլ զըրալմը տըր:

—Բրուսիլ, Եօլիլիլ սաաթիլիլ
վիլիլիլ Եօլիլիլիլիլիլ թէլիլիլ
զըմնտա, Բրուսիլ վէլիլիլ տալ ը-
րէնիլիլ թարաֆընտալիլիլ օլտա-
լիլիլ, պիր գօլիլիլ թէլիլիլ օլտուղուն
օն պիր թարալ տալիլ ինտնէ ճէմ օ-
լտուղուն տուր:

—Չալիլիլիլ պուրնտա պուրնտան ինկիլ-
իլիլիլ գօնալալիլիլ, Ալթիլիլիլիլ
քէլիլիլիլ իլին սէյնալալ իտէն ա-
տալարա իլիլիլիլ մուսիլիլիլ թէ-
շէքիլիլ: Ինկիլիլիլ Եօլիլ ճէմիլիլիլ
ճօլալիլիլիլ, գօնալալ միւսիլիլիլ ճէ-
120 իլա գըլմէթիլիլ կիւմիլիլիլ մա-
մուլ պիր շալ թագըմ հէթիլիլ կէօն-
տէրիլ:

—Ճէնուլիլ Ամէրիկա գըլմալնտա
վաղըր օլտուղուն, Ֆրանսիացի հիւքիւմէթիլիլ
իտարէսիլ թարաֆընտա պուրնտան ֆօ-
նիլա նամ մալիլիլ մուսիլիլիլ քէլիլ
օլտուղուն ալթիլիլ մաթիլիլիլ, քիւլիլ-
իլիլիլ հաղըրալ վիրմէքտէ վէ Ելան
իլիլիլիլիլ պուրնտան Եօլիլիլ ա-
տէտ գաթապ մաթիլիլիլ, հէր բօթիլ
իլէ Ֆրանսիացի 70-80 քիլիլիլ ալ-
թիլիլ կէօնտէրիլիլիլ իտուկիլ, վէ
Ֆրանսիացի հիւքիւմէթիլ թարաֆընտան,
թարաֆընտան պէտէլիլ մաթիլիլ իլէ,
մէջքիւր մաթիլիլիլ իլիլիլիլ իլիլիլ-
իլիլ վիրիլիլիլիլ, օրտա պուրն-
տան Եօլիլ, պու արալը, հէման
քեալիլիլ, թիւալիլիլ սալիլիլիլիլ
թէր իտիլ, պէօյն պիր իլիլիլիլ
Ելան իտէրէր, ալթիլիլ չըգալմա-
սէլիլիլիլ տալալ օլտուղուն,
թարալ զաղէթալարտա օգունմուլ տուր:

ՄԵԾ ՇՈՒԼԱՆԻՐ

(Թղթալիլիլ Միւս Լալալալիլիլ
լաղըր)

Մեծ Շուլալըն նամուլիլ մի ըն-
դարճալ կղզիլ, օրի շարթ պալալալ է
ալալիլ Եօլիլ Եօլիլիլիլ օլտուղուն,
քէր բալալիլ գըլիլիլ է, օղը աղղ-
լար, շարթ համը, Մեծ-Շուլալիլ
թիլիլիլիլ միլիլիլ անցիլիլ է Շու-
լալիլիլ Եօլիլ, օր գալիլիլ մալիլիլ
բալալիլ մեմուլիլ է, Եօլիլիլ
ալիլիլիլ շալալ ալթիլիլ Եօլիլիլ
Եօլիլ Եօլիլիլիլ լալալալ Եօլիլիլ
Եօլիլիլիլ լալալալ Եօլիլիլ: Մեծ-Շուլալ

ւերը առատ է նոյնպէս գեղեցիկ աղ-
բիւրներով, որոնք են. — փոշտի աղ-
բիւր, տէր վարդաւնի աղբիւր, սիւ-
տակ շէնի աղբիւր, բլրլան կամ Բնը-
ձորի աղբիւր և այլն: Ժողովուրդը ա-
մառը բաւական օգուտ է քաղում այդ
աղբիւրներից:

Մեծ-Շուլաւերը առաջ պատկանում
էր Սոսիսթի նահանգին, այժմ պատ-
կանում է Թիֆլիզի գաւառին. նորա
բնակիչները տակաւին պարսիկների
բարբարոսութեան տակ գտնված Ժա-
մանակ գաղթած են Շամշադին նա-
հանգի զանազան գիւղերից: Եւ հենց
այդ պատճառով, թաղերը կրում են
այժմ ևս գիւղերի անունները, որոն-
ցից գաղթած են: Մեծ-Շուլաւերը
բաժանվում է երկու մասն 1) Զագեւամ
և 2) Ղարամուրատ: Զագեւամը ևս բա-
ժանվում է, Բնիդար, կրկին Զագ-
եւամ, Կորիւ, Մրէշուր և այլն թաղեր:
Ղարամուրատը ևս բաժանվում է Լիա-
րակ աղբուղի, Միթլու, կրկին Ղա-
րամուրատ և այլ թաղեր: Այս ամեն
մի թաղը ունի մի կառավարիչ քեօխ-
վայ: Մեծ-Շուլաւերի բնակիչների թի-
ւը հասնում էին 600 տան: Բոլորք-
եանք հայեր են, բայց կան և մի քա-
նի տուն հրէաներ, որոնք առ հասա-
րակ պարագում են մանրավաճառու-
թեամբ: Ունեն երկու եկեղեցի, սուրբ
Աստուածածնայ, որ պատկանում է
Զագեւամին, և Պողոս Պետրոսի եկե-
ղեցի, որ պատկանում է Ղարամուրա-
տին:

Մեծ Շուլաւերում կայ մի տղայոց
ուսումնարան, որ հիմնել է պ. Ռոմա-
նոս Նադիրեանց 1858 թուին. ուսու-
ցիչները են երկու. 1) Պողոս Աւագ-
քահանայ իսահակեանը, որ աւանդում
է հայկական լեզուի բնթերցանութիւն
քերականութիւն, սուրբ պատմութիւն,
քրիստոնէական և այլն: 2) իսահակ
քահանայ իսահակեանը, որ աւարտել
է իւր ուսումը Ներսիսեան դպրոցում:
Կա ուսուցանում է Ռուսական լեզու,
աշխարհագրութիւն, թուաբանութիւն
և այլն: Ինչ պատճառով էք օգնում
ուսումնարանին, և ձեր որդիներանց
չէք տալիս ուսումնարան, հարցրի ես
Բին: «Չէ արդէն էտ մեր պայնը չի
պատասխանեց Բին: մենք վէր կանք
ուսուցար իսալս ենք, մեր ինչ պայնա
չկըլը, մէրն էնա վեր ջրքներումս գուռ
ըլի, դատումը հայ, կրատումը կինի,
կէ, խմի՛ քեփ արա, ենդա վեր ընգ-
նի մեռի»:

«Բնում էք չկըլը, լրիւանում էք,
Ասածը մենքերդ քոյում էք, մեծ ու
պուշուր չկայ ձեզ համար, էտ տեանո-
ղըն գիժա վեր իրան վերթուն չկըլու-
մը տայ. գուռ ասա՛ գուռ»:

Այստեղից կարելի է նկատել, որ Ժո-
ղովուրդը չէ բնութեւն ուսման սէրը:
Ժողովուրդը պարագում է երկրագոր-
ծութեամբ, և այդեգործութեամբ:
Մեծ Շուլաւերից դէպ ի արևելք գը-
տանվում է փոքր Շուլաւերը, բնա-
կիչների թիւը հասնում է 7 տան, բու-
րեւեբեանք հայ են, ունեն մի հին ե-
կեղեցի, չունեն քահանայ, այլ հար-
կաւոր դէպքերում մեծ-Շուլաւերից
են ասնում:

ԱՅՐԵՆԻՍ

Լուու գաւառում Դէքէդայ գետի
մօտ գտնվում է մի գեղեցիկ գիւղ,
որ գորդարած է ամենայն կողմից ծաղ-
կափթիթ դաշտերով, այդ է Այգե-
հատը:

Գարնանիցն Ժամանակը այս գիւղը

համարեայ կազմում է մի կղզի, որ
չըջապատած է ընդարձակ դաշտա-
վայրերով, որոնք զարդարած են լի-
նում գոյն զգոյն անուշահոտ ծաղիկ
ներով: Գիւղը բաղկանում է 27 տա-
նից, որոնք շինած են հասարակ սե-
քարերից: Տները դարձուցնում են ան-
կարգ է և խառնափնթոր: Այս տեղի-
բնակիչները հայեր են, որոնցից 24
տունը ազնուականներ են Շահվէր
դեանք, իսկ երեք տունը եկաւոր
հարկատուք: Հողը պատկանում է
Շահվէրդեանցներին. եկաւորները
հարկ են տալի նոյա: Բնակիչների ա-
ռաջին պարագումնքն է երկրագոր-
ծութիւնը. իսկ երկրորդը այգեգոր-
ծութիւնը: Այս երկրի բերքերն են,
ցորեն, խաղող, խնձոր, տանձ, կե-
ռաս, սերգեկ, հոն, արմաւ, և այլն:
Ճանապարհները շատ վատ են, այս
պատճառով գիւղացիք իւրեանց երկ-
րային պտուղները չեն կարողանում
լաւ գնով վաճառել, այս է նոյա աղ-
քատութեան պատճառներից մինը:
Թէև կան մի քանի ունեւոր տներ:
Այս գիւղացւոց միւս պակասութիւնն
այն է, որ առատ ջուր չունին մանա-
ւանդ անցեալ տարին այնքան նեղա-
ցել էին ջրի մասին որ իւրեանց անա-
սունները տանում էին զանազան գիւ-
ղերում պահ տալի: Այն ինչ երեխայ-
քը այնքան գնացել էին ոտաբորիկ
մերձակայ գիւղը ջրի համար, որ նո-
ցա ոտերի մորթը դառցել էր համար-
եայ գոմի ուս: Մի քանի երեխանց
համարեայ մահ էր պատճառում:

Ինչպէս պատահեց մի խեղճ օրիոր-
դի, որ գնալիս յանկ ըծ շորի սաստ-
կութիւնից ճանապարհին վայր էր բն-
կել և սիրտը գնացել: Մէկ անգամ ես
պատահեցայ մի մերձակայ գիւղում,
որի քերթիւղայքը խորհուրդ էին ա-
նում Այգեհատցւոց ջուր տալու մա-
սին: Սուրբան տունէր. արդէր գի-
տեք ինչ կայ, մենք չթողնումք այ-
գեհատցւոց մեր աղբիւրից ջուր տա-
նեն, որ ինչ քաղքի մի քանի մանէթ
ձեռներս գցենք: Չէ, չէ արդէն է-
տէնց չ'անենք, թողնենք էդ իշերին
ջուր տանելու, ընդուր որ նորենք մեզ
չառ են օգնում նեղացած Ժամանակ
ասաց այն գիւղի քոյակէն և տեղը
նստեց: Սուրբէն կրկին ձայն տուեց.
«Ո՛րդէն կորէք է, ըդենց որ ա-
մեն հարուստին չը դիպչենք, ով գիտէ
նոված մեռնենք, սո թողէք մի քանի
չահի արդի փող առնենք էլայ է: Չէ
տղերք, ձայն դուրս եկաւ Ժողովից,
լաւ էն կըլ, որ չիմուեն էլ (բողբոլին)
թողնենք բացի... տանից որ մի տա-
րի ուղում էր մեզ զրկել:

Չնայելով այս նեղութիւններին որ
կրում էին այգեհատցիք, այնուամե-
նայնիւ այնքան սիրտներուն կոտրել
էին և ծուլացել, որ ամէն մի տունը
մի քանի շահի չէր հանում, որ տան
մի մարդու իրանց աղբիւրը չիմուէ,
որ գետին տալին էլ ընկեր և իրանք
հեշտութեամբ կուտարվէին իրանց
նեղութեան Ժամանակը: Չոր պակա-
սութիւնից այնպէս չորացել էին դաշ-
տերը, որ միայն մի քանի էին ցիցելած
չորիւրը, այնպէս որ Այգեհատում ոչ
մի տուն կալ չկատեց—այս տարի:

Գ. Շահվէրդեանց
(Մեղու շայտատան)

ՈԱՀԻՊ ՂԱԶԵԹԱ
ՊԱՐԱՊՈՅ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Պատրաստա Բէնճի միլի հազարընտ
Ն. 29 Իրսի խաշնոտ

ԱՆՓՐԵՏ ՏԸ ՄԻԻՍԷ

ԳԱՐՈՒՍ ՄԷԿ ԶԱԽԱԿԻՆ ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆԲԸ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՅ

ԳՐ. ԶԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ

ՀԱՏՈՐ Ա.

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷԵԱՆ

Այս վէպը որ ինչպէս գիտեն լեզ-
ուագէտ ազգայինք՝ շիրաւայի բանա-
հիւսական փառքերուն մին է՝ Ալֆրէ-
Միւսէ երկինք և երկրը, զԱստուած
և բնութիւնը, ծաղիկը և շիւղը, սէրը
և կինը երգելու տան բնկերային ահ-
ռելի վէրք մը կը նշմարէ, նաև ապա-
գայ սերնդոց մէջ այս հիւանդութեան
ճարակուելու սպառնալը կը դիտէ կամ
կանխաւ կ'զգայ, և քնարը գետինը
դնելով վերահատին կտորոց կ'առնու:
Թագաւորներուն բռնաւորութենէն,
կրօնաւորներուն կեղծաւորութենէն,
սիրուհիներուն մատնութենէն և հե-
ղինակներուն շահամուլութենէն հետե-
ւող ընդհանուր հիւանդութեան ինքն
ալ ենթարկուելով, կերթայ ծուր կը

դնէ՝ չէ թէ Ժէգուիթի մը, չէ թէ
Թարթիւֆի մ'այլ տանեկներուդ դա-
րու առջև, և հոն իր հիւանդութիւնը
կը յայտնէ, իր մեղքերը կը խոստովա-
նի:

Այս վէպը առանց ընթերցող չեմք
կարող հոս երկարաբանել այլ պարտին
ընթերցասէր անձինք դիմել Բ. Գա-
ֆաֆեանի գրանոց և 12 դահեկան վը-
ճարելով, գնել մէն մի օրինակ, որուն
Բ. հատորն ալ քիչ օրէն խոստացուի
հրատարակել:

ԽԱՍԳԻԻԴԻ

ԳՆԱՇԵՐՁԻԿԸ

Կ Ա Մ

ՍԻՐՈՅ ԶՈՂԸ

ՏԵՏՄԱԿ ԵՐՐՈՐԴ

ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՅ

Տ. Գ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավաճառաց
քով և կամուրջի գլխու պարագան:
Գին միոյ տետրակի 40 փարայ:

CONSEIL AUX DAMES

ԳԱՏԸՆԼԱՐԱ ՆԱՍԻՀԱԹ

Բարխիս պէրաթը լավանտաճըր վէ ՍԱՎՈՆ ԲՈՒՆԱՆ, ՏԸ ԹԵՐԻՏԱՆ ՆԱՄ ՍԱՊԱՆ-
նու իճաա խոն վԻԼՈՒՆԻՆ, Թափայց օրուներ ժամանա մահաւաթը:

ԿԻԻԶԷԼԻԻՔ ՎԻՐԵՆ ԳԱՅՄԱԳ

Իշխոնէ ԷԷԷԷԷ՛՛ վէ ԴԷԷԷ՛՛ պուրուհան մեղքուր գայմադ, Թէնէ Թագէլիք, եւ-
մուշաղլը վէ բարաղլը վերի:

ԻԻԶ ԶԻՆՍ ԳՕԳՈՒՆՈՒ ԷՃԶԱ ԽԻԼԱՍԱՐԸ | ԲԸՐՈՎԵՆՍ ԿԻԼԻՆՏԷՆ ԹԵՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆ-
ՄԷՆԻՐԻ ԻՆԻՐԼԱՎԱՆՈՒՄ

ԳՕԳՈՒՆՈՒ ԿԸԼԻՍԵՐԻՆ | ՍՈՒՇ ԿԸԼԻՍԵՐՈՒԷ
ՏԵՐԻՆԻՆ Եւմուշաղլը իշխոն, կիւղէլիլիլի
պաղը սաղլամադ իշխոն ԷԷԷԷ՛՛ սուրէթ-
տէ ԼԿԸԼԸ՛՛ տըր:

ԹՈՒԱԼԷԹ ՍՈՒՆԱՐԸ ԽԻԼԻՍԱՍԱՐԸ
ՏԵՐԻՆԻ Եւմուշաղլմադ իշխոն

ՍԱԳԸԶ ԶԷԶԻՐԵՍԻ ՄԱԼ ԿԳԱՍԱՐ (սագր) ԻԼԷ ԹԵՐԹԻՊ ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ
ԲԱՍԹԻԼ ԱՄՊՐՈԶԻՍԳ
ՆԷՖԷԼԷ Թաթլըլը, Թագէլիք վերի: ՏԻՆԵԱՆԸ քաթիֆ իշխոն ԿԷՐՈՒՄ
Լուհուր:
Գաղլընտան սաղլամադ իշխոն, Լուղէրիտէ, ԼԱՐԷՆ ՏԷԶ ԱՊԷՅԼ Եւմուշաղլ օլան ֆապ-
րիգանն մարգարըլ խթէլիլի:

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

A. D.

1809

ԵԱՆԿԸՆ ԻԶԻՆ ՍԻԿՈՒՐԹԱ

ՆՈՐԹ-Զ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՆՈՒՐԸՆԹԱՅԼ

Ասըլ սերմայէ	(Լրյ. ինկ)
Թարիխէ տէկին սերմայը իճթիւթիլէ Լ. Մ. 528,803	2,000,000
Գեարտան արթըրըլըլ օլան 250,000	
Եանղըն չիւպէսինն երլըլ Իրատը	708,000

Իշ պու գուճաւանեա 1809 տա, Եանի պուհտան 62 սէնէ էվլէլ թէքիլ
օլուհմուշ օլուպ, վէ քէնտի սերմայէսինտէն մատտէ քեարտան արթըրըլ-
ղը պիւլիւք մէպլաղ իլէ տիւնեանըն էն պիւլիւք չիւքէթլէրին սըրասընա
կէշմիշ տիւր:

Կերէք Էհալինին քէնտի մաղազասընտա, վէ կերէք իսթանպուլ վէ Գա-
լաթա կիւմրիւքլէրինտէ պուլուհտան մալլէրի վէ կերէք էվ, մաղազա վէ
էպնէյլ սայրիլէ վէ էշեա, քէոյլէրտէ վէ Եախոտ չէհիւր իշխոնտէ սիկուրթա
իթմէք իշին իլանիտէր:

Սիկուրթա թուրմադ իսթէյէնլէր, Գալաթա տա Գեորդ պէլ խանընտա
ն. 9, մէղքիւր գուճաւանեա թարաֆընտան գուտրէթի քեամիլէսի պուլու-
հան աճէլթի Մ. ՈՒԼԵԱՄ Բ. ՍՈՒԱՆԱ միւրաճաթ իլլէմէլէրի: